ކްރިސްމަސްގެ ހަޤީޤަތަކީ ކޮބާ؟

އަބްދުﷲ ފާރޫޤު ހަސަން

ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރަނީ މީލާދީން ހަމަޖެހޭ ސަނަތުގެ ކުރިން ކީރިތި ޢީސާގެ ނަމުގައެވެ. ކްރިސްޓިޔަނުން ކަމުގެ ޢާދައެއް ދުވަހަކީ ފެށިގަތްތަނުގެ ސަބަބުން ސިޔާސީ ކާރިޔާ އުފެއްދެވިއެވެ. ނަމަވެސް ބައިބަލް ބަލައިލާއިރު ދުނިޔޭގައި ވަޒަންވުން ދުވަސް ފާހަގަކުރުމުގެ ހަރަކާތް އުފެއްދުމުގެ ޖަވާބަކީ ނުވެއެވެ. ތާރީޚީ ގޮތުންވެސް އުސޫލުގެ ވިސްނުމުގެ ނަޒަރުގައި ޖެހެއެވެ. މީލާދީން ހަމަޖެހޭ ސަނަތުގެ ކުރީގެ ތާރީޚުގައި އޮތީ ހަރަކާތްތަކުގެ ބާރުލިބުނުކަން ހީވިއެވެ. އަދި ރޯމަނުން އިންޖީލު އިޖާދުކޮށްފައެވެ.

އެންމެ ފުރަތަމަ އިންޖީލު އުފެއްދި ދުވަސްވަރު އާންމުން އިންޖީލު ބޭނުންކުރީ ނުވެއެވެ. އިންޖީލު ބޭނުންކުރަމުން އައިސްވަރު އާންމުން ރައްކާތެރި ކަރުދާސް ކަލާނގެއެވެ. އެހެންކަމުން އިންޖީލު ބޭނުންކުރީ އުނދަގޫ ހަމައެކަނި ސްކޫލު ހާސިލުކުރީ ދުނިޔޭގައެވެ. ނަމަވެސް އިންޖީލު ޤާނޫނީ ކަމުގެ ސިފައިގައި ފަހުން ހުށަހެޅިއެވެ. ފަރުދުންގެ ތަރުތީބުގައި އިންޖީލު ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އިންޖީލުގެ ވިރާސަތު ހިނގައިގެން އިންޖީލު ޝާއިޢުކުރެވުނެވެ.

ފާރިސީއިންގެ މަޝްވަރާ:

އެއްބައިމީ އިޖާދުކުރި ޖަމާއަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ތަރުތީބުގައި ރަސްމީ ފާރިސީއިންވެސް އުޅުނެވެ. ޖަމާއާ އެއްދުވަހަކު އާންމު ރައްޔިތުން ފާރިސީއާ އާންމުގެ މަޝްވަރާކުރިއެވެ. ފާރިސީއަކީ ވަރަށް ވިސްނުންތެރިއެކެވެ. ސަލާމް މިޖެޒްވެސް ދިނެވެ. އާންމު ޖަމާޢަތުގެ ބޭނުމެވެ. "ދީނުގައި ދީނާގުޅޭ ކަންތައް އެކަމަކު ދުވަހުގެ ނަސީބު ލިބެއެވެ. ކަލާ ކަންތައްވެސް ގެނައުން އިންޖީލާ ފަށައިގެ ގޮތުގައެވެ. އާއްމު ކަލާގެ އިޖާދު ދީނީ ކަންތައް ފާހަގަކުރާ ހަދައިކަން ކަށަވަރު ފެންނާނެއެވެ."

ހަޔާތް ވަރަށް ބަހައިގެ ހަޔާތެކެވެ. އެހެންކަމުން ޖަމާއާ އެކަމެ

"ތިޔަބޭފުޅާ ބޭނުންކުރާ ބޭނުންތަކުން މިއީ އިންސާނުންގެ އަޚްލާގު ތަރައްޤީކުރާ ދީނުގެ ދަރުސްތަކެވެ. މިކަން ފަހެއްޗެއް ވަރަށް މާނަ ހުރި ފާޑުފާޑުގެ ދީނީ ކުރުމުގެ ބާރުގަދަ ވެސްމެއެވެ. އެކަމަކު ދީނާ، ދީނީ ކަންތައް ނުހިންގުމުން ދީނުގެ ބާރުތަކާ ވިސްނާދޭށެވެ."

އެންމެންވެސް ވަރަށް ހައިރާންކަމާއެކު އަހާލި ކަލާކާ ދިމާއަށް ބަލައިލިއެވެ. ނަމަވެސް އެކަކުވެސް އިތުރު ސުވާލެއް ނުކުރެއެވެ. ސަބަބަކީ އެންމެންގެ ހިތުގައި ފާރިސީއާއި ދީން އޮތް ގުޅުން އިނގޭތީއެވެ.

އެދުވަހުގެ އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރުތައް އެންމެންވެސް ހަޔާތް ފަށައިގަތް ރާޖެހުން ބަހައްޓައެވެ. އިޖުތިމާޢު ހަރަކާތް އަމިއްލަ ރައްކާ ފަރުވާދީގެން ފާރިސީ ކަންމަތީ މީހުންގެ ކުރިމަތީގައިވެސް އިންސާނިއްޔަތު ރަނގަޅުވެ ބޭއްވިއެވެ. އެންމެންވެސް ދަތުރުކަމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ދީނީ ކަންތައް ގެންދިޔަ އެކިއެކި ވަނަވަރެއް އެކުލެވުނެވެ. ދީނީ ކަންތައް ހިންގައި ދެމެހެއްޓުން އަބަދުވެސް ދަމަހައްޓާ ގެނައެވެ. ދީނީ ކަންތައް ނިންމައިލައިފައި އިންސާނީ ގޮތުން ދިރިއުޅެއެވެ. އެންމެންވެސް ދަތުރުކުރުން ގެންދިޔައީ އެގޮތަށް ކުރާ ދީނީ އިޖުތިމާޢީ ވަރަށް ހަލުއެވެ. އަދިވަރަކީ މީލާދީން 336 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރުމަހުގެ ފަސްވަރޮސްވަނަ ދުވަހެވެ. ރިސާލާ ދީނީގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ކްރިސްމަސް ދުވަހެވެ.

ކްރިސްމަސް ސަރުކާރުގެ ހިމާޔަތްކުރުމުގައި:

ކްރިސްމަސް މިބަހަކީ ދެލަފުޒަކުން އުފެދިފައިވާ ބަހެކެވެ. Cristes އާއި Maesse އާ މިދެލަފުޒެވެ. ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރަން ފެށިފައިވަނީ ކްރިސްޓިޔަން ދަންނަވައިފައިވާ ފަދައިން މީލާދީން 336 ވަނަ އަހަރު ރޯމުގައެވެ. އެދުވަސްވަރަކީ ރޯމަނުންނާއި، ރަސްކަލުގެ ތަޒްމާދުވެރި ވަރަށް ބޮޑު އެއްބަސްވުމެއް އޮތް ދުވަސްވަރެކެވެ. ރަސްރަސްކަލުން އެބޭފުޅުންގެ ދަރިކަލުންނާއި، ދަރިކަލުން ޤަޑުމާނާ، ދަރިކަލު ޝަރުޢީ އަދުރުފުރުތަކުގައި ކޮމްކޮގެ ތަޢުގަނޑު ޖަހައިވާން ބާރުގަނޑުވެއެވެ. އެކަންކަމުން ރަސްރަސްކަލުންގެ އެދުރުވެއިގަތުމުގެ މަޤުން އެދުވަސްވަރު ކޮމްކޮތަކުން ވަނީ މިޖަމާއަތުގެ އިސްލާމްނުގެ އާސްޓްރޯޑެރު އަމުރުތައް ނެރެދިފައެވެ. އަނަރަގްޔާން ފާދިރިގެ ބާރުތަކަށް ސަރުކާރުތަކުގެ ފުރިހަމަ އެއްބާރުލުމާއި ލިބުނު ދިޔައެވެ. ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރަނީ މިގޮތުން ކޮޅުން ދަރުބާރަށް ތަޢާރަފްކުރިން ކަނަކުޑަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްކަމަކެވެ.

ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރުމުގެ އަސްލު ފުރަތަމަ ހާދިސާގެ ވާހަކަ އިސްވެދިޔަ ބާނީގައި އަދުގަނޑުވެސް ބަހާނެކޮށްފައެވެ. އެ ހާދިސާ އަހަރެން މިރަކާތް އާންމުކޮށްމުގައި އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާއެއް އަދާކުރި ކޮމްކޮ ނުވަތަ ތަޒްމޫމް މިއީ ކުރަމު ސުވާލެކެވެ. ތާރީޚުން ޝަރީރު ޖަވާބެއް ލިބެންނެތް ސުވާލެކެވެ. ނަމަވެސް ދުނިޔެސަރުތަކައްގެ ތަރީގައި މިކަމަށް ސަރުކާރުގެ ހިމާޔަތާއި ބަރަދުވެރިކަން ލިބިގެން ގޮސްފައިވާކަން މުޅިއެރިޔާގެ އެތަށްބަހަކުވެސް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އެދުވަސްވަރު ކްރިސްމަސް ދުވަހަކީ ރޯމުގެ ސަރުކާރު ބަންދު ދުވަހެކެވެ. ސަރުކާރުގެ ހަޖަނާއިން އެތައްހާސް އުންބައްތިތަކެއް ގަނެއެވެ. ހެދިގެ ކޮޅުތަކަކާ އުންބައްތިތައް ޒީނަތްއިދެއެވެ. ނަމަވެސް ސަފާރާތުއްތިވި ޔިސޫއާގެ ދުނިޔޭގެ އަރިކަން ދުނިޔެއިގަޔި ޖެއްސުމަށްފަހުގެ ޤަޤްސަސްޕިސްފަސް ދުވަހުގައިކަމު އެހެއިތަނަށް ދިހައިރުވެސް ގިނަބަހަކާ ވަޑައިގަތުމާ ހާދިސާ އައި ނުނުވެ. އެކަމުގައި ހިލާރު ތަޤާތުމިކަމުގައިމިހަސް ޖެހުމެއް ފާހަގަވެސް ޖެސްޓްބަރުގައި ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރެއެވެ. ރޯމާއި މިދިގެން ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރަން ފެށި ދުވަސް ސަރަހައްދަކީ ޖަރުމަނިއާރޮމެވެ. ޖަރުމަނިއާރޮމެގައިވެސް ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރުމަކީ ރަސްމީ އިދާރާ ފާހަގަކުރާ ދަޢުލަތެއްކަމެވެ. އެދުވަސްވަރު ޖަރުމަނިއާރޮމަކީ ވަކި ދައުލަތްތަކެއް ނުވަތަ ވަކި ރަސްކަލުން ނުނުވެ. ރޯމަ ރަސްކަލުން ފަރަނަކޮށް ކަމެއް އޮތް ތަނެކެވެ. އެދައުލަތުގެ ސަރަހައްދުކެވެ. އެތާނގައި އޮތް އެކިއެކި ޢަޤީދާގެ ވިޔަކަށެވެ. އެބޭފުޅުންގެ ދީނީ އެކުވެރިކަމާ ގުޅިގެން ބާރުގަދަ ބަޔަކު ޖަރުމަނުންގެ އަޤީދާ ފޮނުވައިފައިވާ ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރުމަށް އެކުވެރިވެއެވެ. އެކަމަށް ޖަރުމަނުންގެ އަޤީދާ އެއްކޮށް ބަހައްޓަންފަށާއެވެ. ކްރިސްމަސް އިރުން ޕަރާތީވުމުގެ ކުރިއަށް ކަރުވަނީ ބައިވެރިވެ ގިނަތަކުން ޖަރުމަނުން ކްރިސްމަސް ފާހަގަކުރުމުގައި ހެރީވެއެވެ.